

Verdronken Geliefden

Door Meriën

Ineengestremgeld werden zij uit het water van het IJ gehaald. Haar armen om zijn nek geslagen, zijn bretels rond haar middel aangesnoerd en op de rug samengeknoopt. De bretels zaten nog bevestigd aan de achterste knopen van zijn broek. Zijn armen omvatten haar taille.

In het Doodsoorzakenregister trof ik de gegevens aan van twee jongvolwassenen, die op dezelfde dag en op dezelfde locatie door verdrinking om het leven waren gekomen.

Op 17 Mei 1906 werden zij ‘overleden bevonden’.

De lijken van de blonde man met het rossige snorretje en de blonde, gezette jonge vrouw waren drijvende aangetroffen in het bassin in de Stadsrietlanden. Aan hun kleding was nog te zien dat zij beiden tot de eenvoudige stand behoorden. De jonge vrouw ging gekleed in een zwarte zomermantel, een zwarte rok, een blauwe blouse, witte onderkleding, zwarte kousen en knooplaarzen. De man droeg een zwart gespikkeld colbertkostuum, een blauwe onderbroek, zwarte kousen, een blauw gestreept overhemd, een wit hemd en knooplaarzen.

De overblijfselen verkeerden in verre staat van ontbinding. Niemand wist wie zij waren. De afdelingschef van politie, bureau Kattenburgergracht, verzocht in diverse kranten om inlichtingen in verband met de vondst van de twee aan elkander gebonden lijken en vermeldde nog wat details: de man had een portemonnaie met twaalf gulden bij zich en droeg een horlogeketting, zonder horloge, van vestzak tot vestzak. Aan de ketting hingen twee medaillons met de portretten van de beide verdronkenen. In de kleding van de jonge vrouw zat een zakdoek, gemerkt met de letters A.H. en in haar beursje zaten drie gulden en vijftig cent.

Een kastelein in de Czaar Peterstraat wist te vertellen dat de jonge man een varensgezel was, die vele malen zijn lokaal had bezocht. Een bootwerker meende zich te herinneren dat hij de bedoelde personen op een zondag, drie weken geleden, op het terrein achter de spoorwegovergang bij de Rietlanden had gezien. Dat zou verklaren dat de ontzielde lichamen reeds enige weken in het water moeten hebben gelegen, vooral te zien aan het overschot van het meisje. Bij het ophalen stroomde bloederig water uit haar neus en oren, en haar handen waren fors opgezwollen.

De overblijfselen werden in manden overgebracht naar het lijkenhuisje van de Oude Oosterbegraafplaats.

Het duurde niet lang voordat Berend Bakker en Aaltje Boot telegrafisch bericht kregen, van Sneek naar Amsterdam togen en aldaar in het verdronken meisje hun oudste dochter Anna herkenden.

Anna Bakker, geboren op 19 februari 1888, was afkomstig uit Sneek en sinds 25 november 1905 als dienstbode in betrekking bij de Familie Puls in de Albert Cuypstraat 65 huis. Na iets meer dan 5 maanden huishoudelijke diensten te hebben verleend verdween Anna in het niets, tot haar lichaam in het IJ gevonden werd. Zij is niet ouder dan 18 jaar geworden.

Het lijk van de jonge man werd door diens familie geïdentificeerd. Zijn naam was Martinus Gonggrijp, zoon van Jacobus Gonggrijp (reeds overleden) en Elisabeth Susanna van der Veer, afkomstig uit Harlingen. De 22-jarige Martinus Gonggrijp, geboren op 22 augustus 1883 te Amsterdam, werkte voor zijn dood als knecht van een ketelmaker in Haarlem, en woonde in de Baanbrugsteeg 8 in Amsterdam, bij zijn moeder.

Aanwijzingen omtrent de reden van de wanhopige daad van de geliefden werden niet aangetroffen, wel waren in de kleding twee retourbiljetten Amsterdam - Haarlem gevonden. Beiden droegen een gouden ring. In de verlovingsring van Anna stonden de letters M.G. gegraveerd, de initialen van haar geliefde.

Was het moord en/of zelfmoord? Misschien ondervonden zij weerstand tegenover hun relatie, was een verbintenis onmogelijk of waren zij levensmoe. In het register staat bij beiden de doodsoorzaak 'ZG Verdrinking' genoteerd. Er waren geen tekenen van geweld te bespeuren.

Na onderzoek bleek later dat de moeder van Martinus zich steeds krachtig tegen de verkering verzet had en half mei naar Sneek was afgereisd, op zoek naar de vermiste jongelui, om op ondubbelzinnige wijze te laten weten hoe zij over de omgang van de twee geliefden dacht. Te laat. Anna Bakker en Martinus Gonggrijp hadden al ca. twee weken eerder een drastische beslissing genomen: vastgebonden aan elkaar, in het water van het IJ, voor altijd verenigd.

Bronnen:

Krantencollecties van Delpher

Registers van het Stadsarchief Amsterdam, waaronder uit de Registers van de Amsterdamse

Doodsoorzaken: BSDA00122000056